

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség: Mikó-utca 17. b. sz. (Földszint).

Kiadóhivatal:

Vákár könyv- és papírkereskedése Csikszereidán, hová a hirdetések és előfizetési díjak küldendők. Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő: Dr. ÉLTHES GYULA.

Laptulajdonos: VÁKÁR L.

Előfizetési ár: Egész évre 48 Lel. (Külföldre 80 L) Félévre 24 Lel. Negyedévre 12 Lel. Egyes szám 1 L

Közzétett nem adnak vissza.

Hirdetési díjak a legolcsóbban számítanak

A magyarság szervezkedése.

Csikszereida, április 29.

(É.) Az erdélyi magyarság szervezkedése azt celozza, hogy szakítsunk az eddigi tétlenséggel, alakítsuk meg képviseleti szerveinket, mert csak ez uton érhetjük el politikai, közgazdasági és kulturális céljainkat.

Politikai céljaink a trianoni békeszerződésnek a kisebbségekre vonatkozó része és a gyulafehérvári határozatok végrehajtására irányulnak. A magyarság szervei a megváltozott viszonyok hatása alatt teljesen széthullottak és ma nincsen olyan szerv, mely a magyarság, mint kisebbség és a román kormány között összekötő kapocs lenne. Nem tudjuk, hogy kik a magyarság igazi vezetői, kik azok, kikben a nép bizalma összpontosul és akik a nép nevében beszélhetnek és cselekedhetnek.

A legutóbbi képviselőválasztásokon a magyarság nem vett részt. Okát maguk a románság illetékes vezetői is tudják és elismerik. A békeszerződés még nem volt letárgyalva, elfogadva és aláírva. A magyarságot tétlenségre kényszerítette az eskü szentsége és a becsület.

Ennek az állapotnak már vége van. A trianoni béke befejezett helyzetet teremtett. Román részről illetékes helyen többször hangzott el az óhaj, hogy a magyarság is vegye fel a szervezkedés fonalát és vegye ki részét abból a munkából, mely számánál és kulturális színvonalánál fogva megilleti.

Januárban megalakult Kolozsvárt a Magyar Szövetség központi szerve. Ezt követte a temesvári és háromszéki megyei alakulás. A csikmegyei alakuló gyűlést már nem lehetett megtartani, mert a kért engedély a kívánt időre nem érkezett le. Mi a békeszerződés elfogadásáig indokoltan tartottuk a magyarság kényszerű tétlenségét, most azonban bűnnek tartanók azt. A csikmegyei magyarság — megszűnve az ostromállapot — elsőnek adta be újabb kérését a szervezkedő gyűlés engedélyezése iránt. Az engedély kiadásának nem lehet akadálya, sőt azt egyenesen államérdek követeli meg.

Pontos államérdek fűződik ugyanis ahhoz, hogy a két milliányi magyar népkisebbség megtalálja boldogulását az új állam keretei között. Románia legtávolabbra látó politikusa, mint Jorga és mások legutóbb is kifejtették, miszerint az államnak legfőbb törekvése kell legyen, hogy a népkisebbségek megelégedettek legyenek és ne érezzék az állam mostoha kezét. Amely állam nem helyezkedik erre a politikai belátásra, az saját erőit forgácsolja szét ahelyett, hogy azokat az egység és erő szolgálatába állítaná.

Jorga, Romániának egyik legnagyobb jelentőségű és legtávolabbra látó politikusa nem régen nagy feltűnést keltett cikket írt. Kifejté ebben, hogy az ország kormányzatát az eddigi módszerrel nem lehet folytatni, teljes erővel a konszolidálódás eszközeit kell keresni, mert különben a további mulasztásoknak az országra káros következményei lehetnek.

Ehhez az újirányu munkához szükség van a kisebbségek jóakaratu együttműködésére is, mert smint megállapítja, bármekkora is lett Nagyrománia, erkölcsös, művelt, tapasztalt és tehetséges emberekből még sincs benne elég. Ezért tehát meg kell becsülni és szeretettel megértéssel az állam javának szolgálatába kell

állítani a különböző pártok kereteiben és a kisebbségek közt található ilyen hasznos elemeket is.

Ma a közös termelő és alkotó munka helyett mindenütt közönyt és fásultságot látunk, nagy kárára az államnak. Munkához kell látni, mert csak az az állam lehet nagy és erős, melynek polgárai az emberi, polgári és politikai szabad jogjogok teljes birtokában vállvetett erővel lépnek ki a nemzetek küzdő porondjára. Jogok és kötelességek szabatosan körül vannak írva egy modern államban, melyeket polgárai részere biztosítani az állam feladata. A jogbizonytalanság és szabadságjogok korlátozása az erőtlenség látszatát kelti és terpesedést szül. Világos terv és program szükséges, mely az együttműködést lehetővé teszi.

A magyarság szervezkedése arra irányul, hogy a jogok és kötelességek szabatos megjelölésével az új államban elhelyezkedjenek s mint annak a törvény előtt egyenlő jogu nemzete kivégye részét a közös munkából, mely a polgárt megelégedetté, az államot pedig erőssé teszi.

Május 18-án a csikmegyei magyarság tehát azért szervezkedik, hogy csatlakozva a Kolozsvárt megalakult központi szervezethez, megalkossa a maga működő szerveit, részt kérjen a közös munkából s mikor vállalja az állam terheit, vért és anyagiakat áldoz, ugyanakkor kiküzdje a maga számára azokat a jogokat, melyeket a trianoni békeszerződés biztosít és amelyekre a román nemzet képviselői a gyulafehérvári határozatokban önként kötelezték magukat.

Az alakuló gyűlésnek egységesnek és imponánsnak kell lennie, méltónak azokhoz a feladatokhoz, melyek a magyarság akcióba lépéséhez fűződnek. Ezzel megindul a természetes vérkeringés, ami az állam rendjében a normális életet s az eddigi fásultság és tétlenség megszűntét jelenti.

Közbirtokosságok sérelme a kényszerbérleteknél.

A szépvízi főzolgabíró önkényes eljárása.

Csikszereida, április 28.

Az 1920. évben kényszerbérlet alá eső földterületek megállapításánál a havasi legelőkké bíró csikmegyei közbirtokosságokat és egyházközségeket jelentékeny sérelem érte, különösen azokat, melyeknek erdő- és legelőbirtokai a gyimesi és ezzel összefüggő területeken fekszenek. A csikszépvízi főzolgabíró, melynek közigazgatási kerületébe tartoznak: Szenidomokos, Szenttamás, Jenőfalva, Karczfalva, Dámfalva, Madaras, Tapiocza, Várdotfalva, Csobafalva, Csomortán, Szépvíz, Borzova községek közbirtokosságainak erdő- és legelőterületei, a tulajdonos közbirtokosságok állatlétszámára és legeltetési szükségleteire való tekintet nélkül a környékbeli lakosság részére kényszerbérletbe adta azoknak csaknem összes közlegelőit potom áron s ezek között olyan legelőket is, melyeket a tulajdonosok azelőtt soha haszonbérbe nem adtak, hanem évezásadok óta saját állataikkal legeltették. Ez a hatóságí rendelkezés akkor súlyos válságot okozott az állattenyésztő gazdáknál, melyet alig tudtak elviselni. Tapiocza birtokossága például 400 kat. hold legelőt volt kénytelen tavaly bérbevenni, holott Gyimesbükk határában első minőségű havasi legelője van;

Várdotfalva birtokossága pedig kénytelen volt az udvarhelymegyei Lövete községtől venni bérbe legelőt, melyen a kibocsátott juhállomány jó része elpusztult, mert nedves talaja miatt juhok legeltetésére nem volt alkalmas, ezenkívül pedig jelentékeny állatlétszámnyit egész tavaszon és nyáron át istállón kellett tartani legelőhiány miatt. A többi közbirtokosságok is hasonló nehéz helyzetbe jutottak a múlt év folyamán. Ezenkívül a kényszerbérlet az átvett területeken a legnagyobb károkat okozták a tulajdonosoknak. Tűzésre és építésre az ép és értékes faállományt vágták ki, legeltettek a fiatal ültetvényekben s néhol még meg is gyújtották, hogy a jövőre a legeltethető területeket ezon bővítsék. Minden figyelmeztetés hiábavaló volt, mert a kényszerbérlet beszabadiottnak érezték magukat korlátozás nélkül másnak tulajdonába.

A folyó évben a kényszerbérlet alá eső területeknek az igénylők részére való átadása iránt az újabb rendeletek szerint az ugynevezett agrárbizottság hozta meg határozatait, mely az erre vonatkozó tárgyalásokat február havában tartotta meg. A birtokosságok képviselői a bizottság előtt okmányokkal mutatták ki az állatlétszámokat, a közlegelők terjedelmét s azt, hogy a századok óta a birtokosságok által legeltetésre használt területek visszahoztatása nélkül állatlétszámukat eltartani nem lesznek képesek. Kimutattak továbbá, hogy a 82. A) és 7153. számú 1919. évi rendeletek szerint kényszerbérlet alá csak azon terület esik, melyet a tulajdonos megművelni, illetve legeltetni nem tudna. Az agrárbizottság a felhozott indokokat alaposoknak találta s azon havasi legelőket, melyek haszonbérbe régebben sem adtak ki, hanem maga a birtokosság használta legeltetésre, azoknak visszaadni rendelte. Ezen visszaadni rendelt területeken kívül természetesen az egyes igénylők részére is több ezer hold terjedelmű legelőket juttatott a legminimálisabb bér ellenében. Az igénylők azonban ezzel nem elégedtek meg, hanem küldöttségileg a magasabb kormányhatóságok elé járultak, hol az agrárbizottság előtt okmányokkal hitelesen igazolt adatokkal ellentétes állításokat terjesztettek elő, minek folytán Angeloscu brassói gazdasági tanácsos kiküldetett Gyimesbükkre a panaszok megvizsgálása és javaslattétel végett.

Április 20-án Angelescu tanácsos az érdekelte felek előtt kijelentette, hogy az agrárbizottság határozatának megváltoztatására ő nem jogosult, hanem a panaszok meghallgatása után csak javaslatot terjeszt a bizottság elé. A birtokosságok képviselői tudták azt, hogy az agrárbizottság határozata a 30.313—1920. számú rendelet értelmében meg sem felelbezhető, tehát meg sem változtatható s ezért bíztak abban, hogy a törvényes szabályok világos rendelkezése ellenére újból sérelmet nem szenvedhetnek.

Cornea Jakab szépvízi primpretor azonban, kinek nem is tartozik hatáskörébe a kényszerbérleti ügyekben való intézkedés s aki a folyamathoz levő eljárásba ki sem küldetett, hanem ott önként megjelent, az összegyűlt gyimesi lakosság előtt szóbelileg kihirdette, hogy mindenki foglalja el és legeltesse azon területet, melyet a múlt évben is használt. Az agrárbizottság határozatával szemben ez az minden törvényt és rendeletet félretevő jogtalan intézkedés véres összetűzésekre fog esetleg okot szolgáltatni, mert a múlt évi kényszerbérlet

Fogak, fogsorok,

szápadás-nélkülök, sín-fogsorok, aranykoronák, aranyhidak, ugyelintén régi arany és kautschuk munkái: kák átdolgozását készíti :-:

Waczel Ferenc fogtechnikus, Csikszereda
(dr. Pál Gábor ügyvéd házában).

Asztali és palack BOROK

Kitűnő minőségű, tisztán kezelt jutányos árban kaphatók a **Közgazdasági Egyesület R.-T.-nál** (Wirtschaftsverband)

MEDGYESEN

IRODA: PINCÉK:
Roth-utca 17. Forkeu-utca 9 és 11.
7-8

Fordítások román és német nyelvre.

Mindennemű ügyiratok (keresetek, szerződések, üzleti levelek stb.) román vagy német nyelvre való fordítását elvállalom. Dél-előtt a gimnáziumban, délután lakáson vagyok található. —

Mayer János, főgimn. tanár, volt törvényszéki román és német hités tolmács.

ÉPÍTKEZÉSI ANYAGOK:

ELSŐRENDŰ

DARABOS MÉS Z

tűzálló samott tégla, SAMOTT FÖLD

Kapható Erzsébet-utca 21. sz. a

KOCZKÁS BÉLÁNÁL

CSIKSZEREDÁBAN.

7-7

Nagy műszaki és mezőgazdasági oikkek lerakata.

Fűrészgépek! Hengermalmok! Mezőgazdák!

Schieb gépgyár r. t. ajánl:

Gatter lapok, csiszoló korongok, géphenger, dynamó és nyers olajat, hajtó, kötő és varrószíjat, tömítő anyagokat, reszelőket és mindenféle üzemműveket. Malmi felszereléseket, hengereket, avánci eslymet, szikszitát, koptatót stb. Továbbá mindenféle mezőgazdasági felszereléseket u. m.: cseplőgépet, közli triórt, rostát, ezeket, kaszát, darálókat, boronák és szecskavágók stb. stb. Új és használt gépek, benzín, nyers olaj és szilvógas motorok. :-:

Főlerakati:

:- Csikvármegye és környéke részére :-

Finkelstein Marcel
Gyergyószentmiklós

Főter 15. sz. a. (Szilágyi-kávéház mellett.)

10-

SZÁNTÓ ERNŐ

bor, sör és szeszárú nagykereskedő, csikszeredai likőr, rum és cognakgyára állandóan raktáron tart szavatolt kiváló 96 fokos finomított szeszt, az összes rum és finom likőröket, valamint kisűstön főzött szilvóriumot, borseprót törkölyt és gyógy cognacot

a legjobb minőségű küküllőmenti fajborokat hordótételekbe és palackozva.

Bürger Albert Erdély legnagyobb sörgyárából napenként friss töltésű világos és barna malátasört.

Viszonteladókna a legolcsóbb napi áron számlázva nagy árendeménnyel. Főüzletésiroda: Csikszereda, Városház-u. 4. sz. Telefon sz. 44. 50. Fióküzlet: CSIKSZENTMÁRTON ORSZÁG-UT 12.

Csikszeredában, a Bucuresti (KUTTER) kávéház- és étteremben a mai naptól kezdve

Frissen csapoit világos poharas és palackozott barna sör valamint villásreggeli

a legjutányosabb árban, továbbá jó zamatu küküllőmenti

88 SOM BOR 88

literenkint 14 Leu árban házhoz vive is a közönség rendelkezésére áll. A m. t. közönség pártfogását kéri, tisztelettel Vass Géza vendéglős.

Eladó a Városház-épületes épületben egy 4 szoba, hozzávaló belsőség 4 keretel együtt és mellék helyiségekkel. — Cim megíudható a kiadóhivatalban.

Mindennemű román — magyar — német — és francia-nyelvű

FORDITÁSOK

készítését elvállalom

Ganea Károly várm. irodaigazgató, Csikszereda.

Azugai sör:

„MONOPOL“

Szebeni sör:

„THOMAS“

legolcsóbb árban kapható. Főlerakat Háromszék és Csikvármegye részére 1-2

Bartha Árpádnál

Szekely Gazdak Szövetkezete Fiókja Utoda Sepsiszentgyörgy

Szám 808—1921. vt.

2-2

Pályázati hirdetés.

Mercurea-Ciuc (Csikszereda) város tanácsa a helybeli törvényszéki palota, törvényszék és ügyészség helyiségei rendbehozásával kapcsolatos kőműves, festő, lakatos, épület-asztalos üveges, valamint kályhás munkára nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet. A lepecsételt zárt ajánlatok a szükséges költségvetéssel ezen felirattal: „N. N. ajánlata a törvényszéki épület rendbehozására“ 1921. évi május 6-án deli 12 óráig a városi tanács iktató hivatalhoz nyújtandók be. Az ajánlatokhoz az összeg 10%-a csatolandó készpénzben vagy óvadékképes papirosookban. Később érkező ajánlatok nem vételnek figyelembe. Az ajánlatok elfogadása felett a városi tanács, mint képviselőtestület hatáskörével felruházott hatóság dönt s joga van az ajánlatok közül tetszése szerint választani vagy új árlejtést rendezni. Ajánlattevő köteles ajánlatában a munka megkezdésének a napját és határidejét közölni. Kelt Mercurea-Ciuc, la 20 április 1921.

Tetiu Aurel s. k.,
primar.

VERESS SÁNDOR Dr.

FOGORVOS

Rend. I naponta d. e. 9—12 és d. u. 2—6 óráig Csikszereda, Mikó-utca 34. szám.

A csikpálfalvi vasöntő és gépjavitó felvez **tanoncokat** öntő, lakatos és asztalos szakmára. 2-2

Méh családok eladók

országos egyesületi négysoros kaptárokban Kállay Ferenc méhészetéből Csikszeredában. 2-

Eladó. Egy félfődeles kocsi, egy kasos ülésszekér, egy ebédlő divány, épület festék és ablak gitt. Hol megmondja a kiadóhivatal. 4-

Hirdetés.

Csikszenttamás község határában a Csikmadaras II. r. telekkönyvben az Öcsém háta, Terkő és Boty nevű dűlökben levő 145 katasztrális hold kiterjedésű legelőmet haszonbérbe adom. Jelenkezni lehet dr. Szántó Samu ügyvéd irodájában Csikszeredában.

1-2

Wender Dávid.

Özv. Grishaber Mór né bornagykereskedő-cég Világos, állandó borlerakatot tart a Székelybanknál. Dr. Daradics-ház pincéjében. Kitűnő zamatu aradhegyaljai borait a legjutányosabb árban ajánlja. 2-3